

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**DIALECTOLOGIA CATALANA I
OCCITANA**

Coordinació: CARRERA BAIGET, AITOR

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	DIALECTOLOGIA CATALANA I OCCITANA			
Codi	101217			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Llengües Aplicades i Traducció i Grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	CARRERA BAIGET, AITOR			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials: 60 h Resta d'hores no presencials i de treball autònom: 90 h			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i occità			
Distribució de crèdits	4 crèdits de teoria general i de dialectologia romànica 2 crèdits descriptius del contínuum occitanocatalà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CARRERA BAIGET, AITOR	aitor.carrera@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura gira al voltant de la variació diatòpica i, en especial, de les varietats territorials de les llengües catalana i occitana. Per tant, cerca l'assoliment de les bases teòriques mínimes per al coneixement de la dialectologia i la geolingüística en general i, alhora, l'obtenció d'una competència en la identificació d'aquelles varietats territorials i en les habilitats necessàries per realitzar de manera rigorosa una recerca de tipus dialectològic o geolingüístic.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Capacitat de comprendre els mecanismes que regeixen la variació lingüística i el seu paper dins la diversitat cultural i, igualment, lingüística. Adquisició de les bases teòriques de la disciplina i del seu entorn científic, i obtenció de coneixements sobre els dominis lingüístics i la posició del català i de l'occità en llur marc romànic i indoeuropeu.

Capacitat d'identificació dels principals trets que caracteritzen les varietats territorials de les llengües catalana i occitana i de les relacions i divergències que presenten entre elles.

Capacitat d'entendre el valor de les modalitats i variants geogràfiques en la configuració dels estàndards, així com de la interacció i de les relacions de complementarietat que s'estableixen entre les unes i els altres.

Capacitat per establir el valor lingüístic de les solucions o dels termes de la parla pròpia o aliena que formin part del repertori d'una varietat territorial determinada.

Adquisició d'un argumentari sòlid sobre el valor que tenen les varietats geolectals en la composició i l'evolució d'una llengua i, per extensió, en el seu estudi científic.

Assoliment dels mecanismes per dur a terme una recerca de tipus dialectològic o geolingüístic de manera rigorosa amb posterioritat a l'assimilació de les capacitats assenyalades precedentment.

Competències

CB5 Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

CG3 Realitzar amb qualitat i rigor el treball assignat.

CG6 Implantar la capacitat d'aprenentatge autònom.

CG7 Valorar la capacitat d'organització i planificació de la feina i la investigació.

CG11 Buscar i gestionar adequadament la informació, a partir de fonts i tipologies.

CG12 Utilitzar adequadament la terminologia i les tècniques pròpies de l'àmbit disciplinari o professional.

CE2 Analitzar les llengües catalana i occitana des de les diferents perspectives gramaticals: fonètica, fonològica, lèxica, morfològica, semàntica, sintàctica, discursiva, pragmàtica i sociolingüística.

CE3 Desenvolupar la capacitat d'analitzar i de reflexionar sobre l'estructura i el funcionament de les llengües catalana i occitana, i la comunicació en totes dues llengües.

CE4 Identificar l'evolució històrica, externa i interna, de les llengües catalana i occitana i caracteritzar els diferents registres i varietats dialectals.

CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.

CT6 Aplicar la perspectiva de gènere a les funcions pròpies de l'àmbit professional.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Aspectes generals. Llengua estàndard i variació diatòpica. La recerca geolingüística i el seu impacte en l'àmbit gal·loromànic: de l'ALF a l'ALDC. (1 setmana)

2. Delimitació geogràfica, formació i caracterització dels dominis lingüístics català i occità en el marc de les llengües romàniques i indoeuropes. Fronteres *extérieurs*, espais de transició i enclavaments. (2 setmanes)

3. La variació diatòpica en el bloc occitanoromànic: classificacions dialectals i supradialectals de les varietats catalanes i occitanes. (1 setmana)

4. Aproximació monogràfica a les varietats geogràfiques catalanes i occitanes (7 setmanes)

4.1. Català: occidental (pirinenc, ponentí, tortosí, valencià, valencià central, valencià meridional) i oriental (septentrional, septentrional de transició, central, varietats insulars [entre les quals, l'alguerès])

4.2 Occità: septentrional (llemosí, alvernès, delfinès) i meridional (gascó, llenguadocià, provençal), aquitanopirinenc i arvernomediterrani.

5. Metodologia de la recerca geolingüística. Qüestionaris, informadors, cartografització, punts d'enquesta, metodologies d'obtenció, d'estudi i d'exposició de la informació. (5 setmanes)

Eixos metodològics de l'assignatura

Taula d'activitats formatives i de dedicacions horàries de l'alumne

Activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Vegeu temari	45	
Treball autònom (HNP)	HNP-1 Lectures bibliogràfiques HNP-2. Realització d'activitats encomanades pel professor, que poden consistir en aspectes enumerats en l'inventari d'aquest mateix treball autònom, paral·lelament als continguts exposats de manera presencial: HNP-2a Visualització i comentari de documents audiovisuals en varietats dialectals catalanes i occitanes HNP-2b Visualització i comentari de documents audiovisuals sobre varietats dialectals catalanes i occitanes HNP-2c Anàlisi lingüística de textos catalans i occitans amb elements de natura dialectal (que permetin establir-ne una ubicació geogràfica) HNP-2d Audició de textos orals, amb elements dialectals, en occità i català HNP-2e Recerca d'informació bibliogràfica sobre la variació geolingüística en català i en occità HNP-3 Pràctiques i estudis relacionats amb els continguts de l'assignatura		90

Altres activitats formatives (AAF)	AAF-1-Exposició o transmissió de continguts complementaris a M. AAF-2- Resolució de dubtes o complements als continguts de M. AAF-3-Correcció i comentari de tasques encomanades pel professor. AAF-4-Abordament d'altres aspectes relacionats amb els continguts vehiculats a M i HNP o, en general, per al bon desenvolupament de l'assignatura.	15	
TOTAL	El total absolut sempre ha de sumar 187.5 h (7.5 ECTS) o 150 h (6 ECTS)	60	90

HP* : hores presencials de l'alumne NHP*: hores no presencials de l'alumne

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Vegeu la distribució temporal descrita en la secció 'continguts'. Altres precisions suplementàries seran comunicades en el decurs de la primera sessió.

Sistema d'avaluació

Taula dels mecanismes d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	Activitats presencials: M	L'assistència a les classes magistrals és molt recomanable, però no obligatòria.			10
Taller d'avaluació (TA)	TA: Tasca on s'apliquin els coneixements i recursos adquirits			Lliurament d'una tasca final que permeti percebre el nivell d'adquisició dels continguts de l'assignatura i la seua aplicació pràctica	50
Treballs, tasques (T)	T : Lliurament i aprofitament regular de les tasques encomanades pel professor en el marc del treball autònom			Realització de tasques periòdiques encomanades pel professor	40
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

En cas de frau acadèmic o còpia espontània, s'aplicarà el que estableix la Normativa de l'avaluació i la qualificació de la docència en els graus i màsters de la UdL.

L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació continua en un termini de cinc (5) dies des del començament del quadrimestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a lletres.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Lletres.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia essencial

- Beltran, Vicent; Segura-Llopes, Carles (2018 [2017]): *Els parlars valencians*. València: Universitat de València.
- Brun-Trigaud, Guylaine; Le Berre, Yves; Le Dû, Jean (2005): *Lectures de l'Atlas linguistique de la France de Gilliéron et Edmont*. París: Éditions du Comité des travaux historiques et scientifiques.
- Carrera, Aitor (2011): «Visió ràpida dels dialectes occitans». *L'occità. Gramàtica i diccionari bàsics*. Lleida: Pagès Editors, p. 46-67.
- Chambers, J. K. [Jack]; Trudgill, Peter (1980): *Dialectology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Colomina, Jordi (1999): *Dialectologia catalana. Introducció i guia bibliogràfica*. Alacant: Universitat d'Alacant.
- PALDC = Veny, Joan (2007-2023): *Petit atlas lingüístic del domini català*. 9 vol. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Sumien, Domergue (2009): «Classificacion dei dialèctes occitans». *Lingüística occitana*, 9, p. 1-55.
- Veny, Joan (1986 [1983]): *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Veny, Joan (2015): «Català occidental / català oriental, encara». *Estudis Romànics*, XXXVII, p. 31-65.
- Veny, Joan; Massanell, Mar (2015): *Dialectologia catalana. Aproximació pràctica als parlars catalans*. Barcelona, Alacant, València: Universitat de Barcelona, Universitat d'Alacant, Universitat de València.

Alguns models de monografies o d'atles lingüístics referits específicament a l'àmbit nord-occidental del català [per comarques]:

- [L'Alt Urgell] Massanell, Mar (2012): «*Feve [sic] temps que no diva tants verbs!*» *Manteniment i transformació de paradigmes verbals en el català nord-occidental del tombant de segle*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- [Alta Ribagorça] Haensch, Günther (1960): *Las hablas de la Alta Ribagorza*. Saragossa: Institución Fernando el Católico.
- [El Baix Cinca] Galan, Josep; Moret, Hèctor (1995): *Estudi descriptiu de la parla de Fraga*. Calaceit: Institut d'Estudis del Baix Cinca, Ajuntament de Fraga.
- [El Baix Ebre]: Castellà, Carles (2020): *Els parlars del Baix Ebre. Estudi geolingüístic*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili. [Tesi doctoral disponible en línia]
- [El Baix Ebre (i comarques veïnes de la diòcesi de Tortosa)] Gimeno, Lluís (1997): *Atles lingüístic de la diòcesi de Tortosa*. Barcelona: IEC.
- [La Baixa Ribagorça] Rosàs, Laia (2016): *El parlar de la conca central de la Noguera Ribagorçana: fronteres dialectals a la Terreta*. Barcelona: Universitat de Barcelona. [Tesi doctoral disponible en línia]
- [Les Garrigues] Satorra, Jordi (2009): *El parlar del Vilosell (les Garrigues)*. El Vilosell: Centre d'Estudis Locals del Vilosell.
- [La Llitera] Giralt, Javier (1998): *Aspectos gramaticales de las hablas de la Litera*. Saragossa: Institución Fernando el Católico.
- [El Maestrat, els Ports i la Sènia] Gimeno, Lluís (1994): *Estudi lingüístic dels parlars de les comarques del nord de Castelló*. Castelló de la Plana: Societat Castellonenca de Cultura, Universitat Jaume I.
- [El Matarranya] Quintana, Artur (1986): «El parlar de la Codonyera». *Estudis Romànics*, XVII, p. 1-253.

[La Noguera] Carrera, Aitor (2020): «Algunes consideracions dialectològiques sobre el català de Balaguer i de la comarca de la Noguera». Sistac, Ramon; Vallverdú, Josep (eds.): *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Balaguer*. Balaguer, Barcelona; Paeria de Balaguer, Institut d'Estudis Catalans, p. 113-172.

[El Pallars Jussà (i Sobirà)] Coll, Pep (1991): *El parlar del Pallars*. Barcelona: Empúries.

[El Pallars Sobirà] Coromines, Joan (1936): «El Parlar de Cardós i Vall Ferrera». *Butlletí de dialectologia Catalana*, XXIII, p. 241-331.

[El Pla d'Urgell] Creus, Imma (1997): *La flexió verbal a Bell-lloc d'Urgell. Un estudi morfofonològic*. Lleida: Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Lleida.

[El Priorat] Navarro, Pere (2000): *Aproximació geolingüística als parlars del Priorat*. Calaceit: Carrutxa.

[La Ribera d'Ebre] Cubells, Olga (2005): *Els parlars de la Ribera d'Ebre. Estudi geolingüístic*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili. [Tesi doctoral disponible en línia]

[La Segarra] Pàmias, Jordi (1963): *El habla de Guissona*. Barcelona: Universitat de Barcelona. [Memòria de llicenciatura inèdita]

[El Segrià] Gili Gaya, Samuel (1932): «Estudi fonètic del parlar de Lleida». *Miscelània filològica dedicada a D. Antoni Me Alcover*. Ciutat de Mallorca: Círculo de Estudios, p. 241-255.

[La Terra Alta] Navarro, Pere (1994): *Els parlars de la Terra Alta. Estudi geolingüístic*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili. [Tesi doctoral disponible en línia]

[L'Urgell] Magrinyà, Xavier (2019): «El parlar de Tàrraga. Una aproximació dialectològica». *Urtx*, 33, p. 213-223.

[Les Valls d'Andorra] Riera, Manel (1992): *La llengua catalana a Andorra. Estudi dialectològic dels seus parlars rurals*. Andorra: Institut d'Estudis Andorrans.